

Vetoomus

Romanilasten oikeus koulunkäyntiin ei toteudu täysimääräisesti Suomessa. Tästä Suomi on saanut toistuvasti huomautuksia YK:n lapsen oikeuksien komitealta.

Tähän asti toimenpiteet säännöllisyyden edistämiseksi ja koulunkäynnin keskeyttämisen estämiseksi ovat olleet riittämättömiä sekä liian lyhytkestoisia ja hankeluonteisia todellisen kehityksen aikaansaamiseksi.

Suomen UNICEF vetoaa opetusministeriin, jotta

- **Lastentarha- ja opettajakoulutukseen saadaan pysyvä opintojakso monikulttuurisuustietoutta, jonka kiinteä osuus on Suomen omat vähemmistöt.**

Opetushallituksen selvitys romanilasten perusopetuksen tilasta (11/2004) osoittaa, että romanilapset syrjäytyvät jo koulutaipaleensa alussa jäämällä esiopetuksen ulkopuolelle. Romanioppilaat tarvitsevat poikkeuksellisen paljon erityistukea. Puolet romanioppilaista osallistui erityisopetukseen, ja 16 % alakoulun romanioppilaista opiskeli joko kokonaan tai osittain mukautetun opetussuunnitelman mukaan (keskiarvo 5 %).

Tieto ja ymmärrys helpottavat yhteydenpitoa romanivanhempiin, ja rohkaisee opettajia puuttumaan varhaisessa vaiheessa oppimisvaikeuksiin.

- **Koulutettuja romanitaustaisia kouluavustajia palkataan kouluihin romanioppilaiden tueksi.**

Selvitys romanilasten perusopetuksesta kertoo, että lähes viidennes romanilapsista keskeyttää peruskoulun. Luokalle jäi jossain opintojensa vaiheessa 19 % romanioppilaista.

Romanitaustaisen kouluavustajan on todettu merkittävästi edistävän romanilapsen koulunkäyntiä. Kuntien itsenäinen resursointi kouluavustajiin asettaa lapset keskenään eriarvoiseen asemaan. Oikeus tuettuun koulunkäyntiin tulee olla tasa-arvoisesti lasten ulottuvilla. Noin 400 koulussa on romanioppilaita, Suomessa on n. 20 romanitaustaista kouluavustajaa, joista suurin osa on vailla töitä.

- **Opinto-ohjaajat saavat käyttöönsä keinoja, joilla tukea romanilasta opetuksen nivelvaiheissa sekä tietoa romaneista.**

Keskeisiä opetuksen nivelvaiheita ovat koulun aloittaminen, yläkouluun siirtyminen ja jatko-opintoihin hakeutuminen. Romanilapsi ja hänen perheensä tarvitsevat keskimääräistä enemmän tietoa koulutuksen merkityksestä ja jatko-opiskelumahdollisuuksista.

Suomi on YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksessa sitoutunut takaamaan jokaisen lapsen oikeuden peruskoulutukseen ja on sitoutunut myös ryhtyvänsä toimenpiteisiin koulunkäynnin säännöllisyyden edistämiseksi ja koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseksi.

Suomi vastaa saamiinsa huomautuksiin seuraavan kerran heinäkuussa 2008 neljännessä maaraportissaan.

Lapsen oikeuksien päivänä 20.11.2007

Suomen UNICEF -yhdistys